

panelið

Hvussu kunnu vit fremja bygdamenningina?

Í teimum seinastu leygardagsbløðunum hava vit havt eitt panelorðaskifti um bygdamenning. Tilsamans tiggju panel eru skrivaði um hetta evnið.

Vit fara nú at taka eitt nýtt evni upp í panelteiginum. Evni verður: Skulu vit hava sjónvarp í Føroyum? Øll, sum hava áhuga fyri hesum málinum, eru vælkomín at skriva til panelið.

Men áðrenn vit sleppa evninum um bygdamenning, skulu vit gera ein samandrætt av tí, sum er komið fram í orðaskiftinum um hetta mál.

Panelskrivarnir hava verið samdir um, at fyrsta treytin fyri at bygdirnar kunnu mennast er, at møguleikar verða skaptir fyri lönandi vinnu á bygðunum. Harnæst er neyðugt at allar bygdir hava góð samferðsluviðurskiptir, at bygdaskúlarnir verða varðveittir, at tey ungu hava møguleika fyri at setast í búgv í heimbygðini, og at fritíðarmøguleikar eru úti á bygðunum.

Sum dømi um lönandi vinnu, hevur dentur verið lagdur á fiskivinnuna. Víst hevur verið á, at tann økti heimafiskiskapurin

hevur verið mennandi fyri bygdirnar, serliga tær størri.

Sum ein annar møguleiki fyri lönandi vinnu hevur verið vist á landbúnaðin. Í hesum sambandi er drigið fram, at ognarviðurskiptini eru fyri ein part til hindurs fyri, at landbúnaðurin kann rekast sum ein lönandi vinna.

Sum ein triðja vinnu-møguleika á bygðunum, hevur verið vist á idnaðarvirkir og onnur smá virkir.

Burtur úr orðaskiftinum um bygdamenning, skulu vit her draga fram nøkur av sjónarmiðunum.

Eyðfinn Jacobsen, flúgvileiðari

— Hovudsendingamálini í bygdamenningarpolitikkinum mugu vera at skapa so fjølbroyttar vinnu-møguleikar sum yvirhøvur gjørligt og at virka fyri mennandi fritíðarvirksemi.

Sonn bygdamenning krevur peningaligar iløgur — tað skerst ikki burtur, og sonn bygdamenning krevur eisini breitt samstarv, fyrst og fremst millum bygdafólkið.

Hanna Lisberg, lærarinna

— Í øðrum londum hevur verið gjørt nógv av at miðsavna, soleiðis at skúlarnir eru niðurlagdir. Her mugu vit ansa okkum, at vit ikki missa bygdaskúlarnar, tað vil vera eitt stórt tap fyri bygdina. At teir størri næmingarnir koma at ganga í framhaldsskúla í grannabygdini er einki órimiligt, tí tað fer at vera ov dyrt hjá nógvum bygðum at fara undir framhaldsskúla.

Hans Jørgensen, lærari

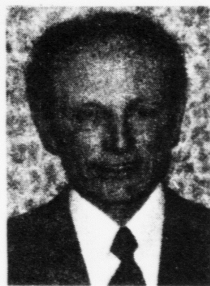
— Tann privatkapitalistiski politikkurin fer ongantið at stuðla sanna bygdamenning, tí tað »loysir seg ikki.« Tað loysir seg ikki fyri kapitalin at hava vinnuliv á plássum, har tað ikki gevur størsta vinningin. Vit mugu gera okkum púra greitt, at vilja vit bygdamenning, so mugu vit eisini góðtaka, at tað almenna t.e. landsmyndugleikar saman við kommununum og annars áhugaðir borgarar í bygðunum ganga á odda fyri at gera vinnu-møguleikar í teimum ymsu bygðunum.

Axel Skoubo, skúlastjóri

— Í samband við ein framtíðar bygdamenningarpolitikk er spurningurin um rávorubýtið í framtíðini kanska ein hin mest avgerandi. Tí má stóðið undir einhøvjarini avgerð hesum viðvíkjandi verða: Grunnarnir um Føroyar og tann fiskur, ið á teimum er, er felagsogn, og øll eiga vit eins stóran rætt til hansara.

Liggjas Eliassen, postmaður og bygdaráðsformaður í Mikladali
— Smáplássini eru fáment í dag; tí er umráðandi at gera livilíkindini so góð har, at fólkaflytingin úr hesum plássum steðgar og at fólk aftur fer at flyta út á bygdirnar. Ikki fyrr enn tað er hent, kann talan verða um veruliga menning.

Zakarias Wang, studentaskúla-lærari og bygdaráðslimur

— Tann vantandi bygdamenningarpolitikkurin visir seg soleiðis í tí, at politikkarar okkara ikki vilja áleggja kommununum altíð at hava tøk grundstykki, teir vilja ikki hava at húsalánsgrunnurin skal hjálpa, har sum hjálpa munar mest, teir vilja heldur hava, at fólk skulu flyttast til avreiðingarstøð enn at fiskurin verður fluttur til virkir í bygdini. Avleiðingarnar eru sera sjónskar. Fólk trunkast saman í teimum stórru plássunum, og har verður eftirspurningur eftir grundstykki so stórum, at sjálvt ikki tey, sum eru uppvaksin har, kunnu fáa so frægt, at tey kunnu seta eini hús upp.

Finnogi Isaksen, landsstýrismaður

— Stutt sagt: samferðslan til og frá bygðunum má vera í lagi, havnir mugu byggjast har tað er gjørligt, bygdirnar skulu hava skúla, landbúnaðurin má rekast á samvinnugrundarlagi, smávirki mugu stovnast á smáum og miðalstórum bygðum.

Hetta er bygdamenningarpolitikkur.

Vilhelm Johannesen, blaðstjóri og formaður Føroya Kommunufelags

— Megintreytin fyri góðari og sunnari bygdmenning má vera, at vit fáa eitt størri kommunalt sjálfstýri, og at tær føroysku kommunurnar verða munandi styrktar fíggarliga. Egeri av teirri áskoðan, at tað er úti í kommununum at bygdmenningin skal fremjast, og at hon ikki verður framd varandi, uttan so, at kommunurnar fáa størri og betri kor at virka undir.

Ólavur Michelsen, býráðslimur, lærari og blaðstjóri

— Mær tykir tað misskiljing at bygdmenningarpolitikkurin verður tiki burtur úr einum landsmenningarpolitikki sum heild. Hetta eru tættir í sama máli, tí skulu vit liva eitt ríkt tjóðskaparliv í landinum, tá er neyðugt, at allir partar í samfelagnum trivast og mennast.

Óivað hevur miðsavningin í nógvum førum verið ov bráð og mein fyri bygdirnar, men vit mugu gera okkum greitt, at eini vissari miðsavnan sleppa vit ikki undan í okkara litla samfelag, um vit skulu hava nøkulunda framkomnar og tíðarhóskaði stovnar, ikki minst innan heilsuverkið og innan skúlaskapin. Vit hava hvørki fíggarligt grundarlag ella fólkagrundarlag undir fleiri slíkum stovnum kring landið.

Jógvan Joensen, bóndi á Trøllanesi

— Samanumtikið meti eg treytirnar fyri eini bygdmenning at vera:

- 1) At brúkini hava eina slíka stóð, at livandi er av teimum.
- 2) At tað, sum framleitt verður kann avsetast til hóskaði prisir.
- 3) At øll sola og keyp av búnaðarvörum í landinum verður samskipað.
- 4) Og at eftirlit verður við vörum, soleiðis at keyparanum verður tryggjað vera av bestu góðsku. Eitt slíkt eftirlit hevði verið til gagn fyri báðar partar, ikki minst fyri framleiðaran.